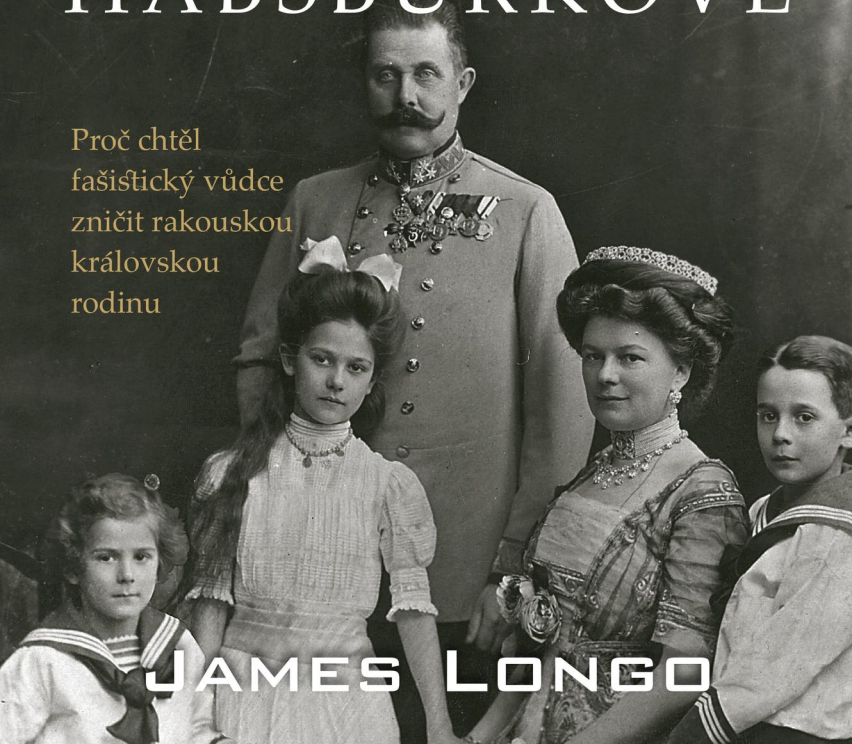

HITLER *a* HABSBURKOVÉ

Proč chtěl
fašistický vůdce
zničit rakouskou
královskou
rodinu

JAMES LONGO

HITLER
a
HABSBURKOVÉ

HITLER *a* HABSBURKOVÉ

Proč chtěl nacistický vůdce zničit
rakouskou královskou rodinu

JAMES M. LONGO

slovař

Diversion Books
A Division of Diversion Publishing Corp.
443 Park Avenue South, Suite 1004
New York, New York 10016
www.DiversionBooks.com

Copyright © 2018 by James M. Longo
Czech edition © 2020 Nakladatelství Slovart, spol. s r. o.
Translation © 2019 Anna Veselá

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována
žádnou formou bez písemného svolení majitelů autorských práv.

Z angličtiny přeložila Anna Veselá
Vydalo Nakladatelství Slovart, spol. s r. o., v Praze roku 2020
Redakce Michaela Šmejkalová
Odborná spolupráce Jan Hanzlík
Editor Jan Pavel
Produkce Dana Klimová
Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tisk FINIDR, s. r. o.

Cena uvedená na obálce je nezávazným
doporučením pro koncové prodejce.

ISBN 978-80-7529-847-8
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
www.slovalt.cz

*Věnováno mé ženě Mary Jo Harwoodové
a Její Výsosti princezně Žofii de Potesta z Hohenbergu*

OBSAH

KAPITOLA 1	Hitler a hotel Imperial, 1938	9
KAPITOLA 2	Umělec, arcivévoda a císař	19
KAPITOLA 3	Může to být Žid?	26
KAPITOLA 4	Lev a jehně	37
KAPITOLA 5	Žulový základ	48
KAPITOLA 6	Špion, odpírač vojenské služby a mírotvůrce	58
KAPITOLA 7	Osud	68
KAPITOLA 8	Záhadné předurčení	78
KAPITOLA 9	Jistý druh kataleptického stavu	90
KAPITOLA 10	Vyhnanci	103
KAPITOLA 11	Nejvýřečnější ze všech demagogů	113
KAPITOLA 12	Blížící se hrůzy	124
KAPITOLA 13	Jedna krev si žádá jednu říši	134
KAPITOLA 14	Slet čarodějnic	145
KAPITOLA 15	Souboj	163
KAPITOLA 16	Smlouva s ďáblem	175
KAPITOLA 17	Jedenácté přikázání	185
KAPITOLA 18	Apokalypsa	194
KAPITOLA 19	Celá země byla jako zakletá	202
KAPITOLA 20	Přízraky a patrioti	212
KAPITOLA 21	Vyslyšené a nevyslyšené modlitby	223
KAPITOLA 22	Spravedlivý boj	232
KAPITOLA 23	Osud jedné rodiny	238
PODĚKOVÁNÍ		245
POZNÁMKY		247
BIBLIOGRAFIE		281
VYBRANÁ VÝZKUMNÁ CENTRA		293
REJSTŘÍK		294

KAPITOLA PRVNÍ

HITLER A HOTEL IMPERIAL, 1938

„Té noci jsem se rozhodl, že se do hotelu Imperial vrátím
a po červeném koberci vejdu do těch třpytivých prostor,
kde tančili Habsburkové.“

– ADOLF HITLER

V půl šesté večer 14. března 1938 pomalu projela šedočerná limuzína Mercedes-Benz Adolfa Hitlera kolem Schönbrunnského paláce směrem k hotelu Imperial v srdci Vídně.¹ Osmáctýřicetiletý rodilý Rakušan se vrátil, aby přemohl město a zemi, které kdysi přemohly jeho. Před dvaceti pěti lety byl Hitler tulákem bez domova ve vídeňských ulicích, hladovým snílkem posedávajícím na lavičkách ve veřejných zahradách Schönbrunnu. O deset let později byl poslán do německého vězení za vlastizrady. Na jaře roku 1938 byl nesporným diktátorem obou zemí.

Schönbrunnský palác a Vídeň bývaly domovem královského a císařského rodu Habsburků, vládců říše, která se rozprostírala přes velkou část Evropy. Počátek pozoruhodného Hitlerova vzestupu k moci, jeho faustovského příběhu o tom, jak se ze žebráka stal král, můžeme vystopovat k jeho nenávisti k Habsburkům a jejich vizi mnohonárodnostní budoucnosti Evropy.

Hitlerův elegantní, těžce obrněný kabriolet toho dne nepotřeboval neprůstředná okna ani pancíř. Několik hodin předtím obsadila armáda o 100 000 mužích jeho rakouskou domovinu bez jediného výstřelu.² Víály ho burácivé pozdravy, zatímco stál vzpřímeně a bez úsměvu, aby

ho vidělo celé Rakousko i svět. Už brzy ho čekají mnohá neuvěřitelná politická a vojenská vítězství, ale žádné nebude sladší než toto. Jeho největším snem bylo už od dětství spojit Rakousko s Německem a zničit všechno, co pro něj představovalo habsburské císařství. Vše ostatní bylo odvozeno od této dvojí touhy.³ Tohoto zdánlivě příjemného březnového odpoledne dosáhl poloviny svých cílů. Ta druhá polovina zabije miliony lidí a zničí většinu Evropy.

Adolf Hitler se mohl ubytovat ve kterémkoli velkolepém vídeňském paláci, ale trval na hotelu Imperial. Měl pro něj velkou slabost.⁴ Před dvěma desetiletími byl zkrachovalým studentem umění odkázaným na vydělávání peněz odhazováním sněhu, což byla zkušenost, již zakusil právě na tomto hotelovém schodišti. V hotelu se tehdy konala recepcce na počest následníka trůnu arcivévody Karla a jeho ženy, arcivévodkyně Zity. Teď se Hitler triumfálně vrací do města, které ho odvrhlo, a svému doprovodu svěruje příběh pěti osudových let prožitých ve Vídni.⁵ Tato vzpomínka se vztahuje k oné trpké studené noci:

Viděl jsem zářící světla a svícny v recepci, ale věděl jsem, že je pro mě nemožné dovnitř vkročit. Po silné vánici, při které napadl skoro metr sněhu, jsem si s lopatou v ruce při jeho odklizení směl vydělat trochu peněz na jídlo. Ironií bylo, že pět nebo šest lidí z naší skupiny poslali vyčistit ulici a chodník před hotelem Imperial. Viděl jsem Karla a Zitu vystoupit z císařského kočáru a pompézně nakráččet do hotelu po červeném koberci. My chudáci jsme odevšad odhazovali sníh a smekali jsme čepici při každém příjezdu aristokracie. Ani se na nás nepodívali, i když dodnes cítím parfémy, které se nám donesly k nosu. Byli jsme pro ně a pro Vídeň asi stejně důležití jako ten sníh, který padal celou noc, a v hotelu neměli ani tolik slušnosti, aby nám poslali hrnek horké kávy. Té noci jsem se rozhodl, že se do hotelu Imperial vrátím a po červeném koberci vejdu do těch třeptivých prostor, kde tančili Habsburkové. Nevěděl jsem, jak a kdy to bude, ale na tento den a večer jsem čekal, a dnes jsem tady.⁶

Fascinovaní posluchači zatleskali tomuto příběhu kdysi zapomenutého muže, který převrátil svět vzhůru nohama. Jen málo lidí v dějinách pocházelo z tak skromných poměrů a dosáhlo takových výšin v tak krátkém čase. Teď, tohoto večera, kdy Adolf Hitler sjednotil svou adoptivní zemi Německo se svým rodným Rakouskem, se jeho myšlenky neobracely k oslavám, ale pomstě. Nebyly zaměřeny ke Karlovi, jenž zemřel roku 1922, ani k Zitě, která žila v belgickém exilu. Místo toho myslel na královské sirotky po arcivévodovi Františku Ferdinando-
vi, jehož zavraždění roku 1914 rozpoutalo první světovou válku. Krátce předtím, než Hitler do hotelu Imperial dorazil, vévoda Maxmilián Hohenberg, nejstarší arcivévodův syn, jeho žena a pět dětí ze stejného hotelu uprchli, aby se skryli.⁷

Během několika hodin od Hitlerova návratu do Rakouska se vévoda proměnil ze symbolického představitele země v odsouzeného nepřítel státu a svůj domov v paláci vyměnil za nacistické vězení. Jeho upadnutí v nemilost bylo stejně rychlé jako Hitlerův vzestup k moci. Adolf Hitler a jeho nacisté měli seznam tisíců Rakušanů, kteří měli být zlikvidováni. Během několika týdnů bylo provedeno 72 000 zatčení, ale první dva muži, jež gestapo uvěznilo, deportovalo do Německa a zavřelo do Dachau, nebyli Židé, Češi nebo cizí imigranti, které Hitler odsuzoval a démonizoval. Této noci velkého triumfu byli první dva Rakušané, které Führer nařídil zavřít, Maxmilián a Arnošt Hohenbergovi, synové Františka Ferdinanda.⁸ Hermannu Göringovi a Heinrichu Himmlerovi rozkázal, aby s nimi neměli žádné slitování, což byl úkol, který oba ctizádostiví soupeři ochotně přijali.⁹

Po anšlusu Rakouska Hitler také pověřil gestapo dalším, tajným posláním. Mělo přemluvit židovského lékaře, jenž se staral o jeho na smrt nemocnou a v té době již zesnulou matku, aby emigroval do Spojených států.¹⁰ Pod jeho osobní ochranou byli také dva židovští důstojníci, kteří s ním sloužili v první světové válce.¹¹ Stejně jako jeho rodnému lékaři bylo i jim dovoleno uniknout holokaustu, který měl brzy postihnout evropské Židy. Hitlerův neblaze proslulý antisemitismus

sice mohl být selektivní, ale pro syny Františka Ferdinanda neměl slitování. Návist k nim byla osobnější než jeho nevraživost vůči jejich mrtvým rodičům nebo averze vůči milionům nevinných obětí majících zemřít jeho jménem.

Ale když uvěznění bratrů Hohenbergových vyvolalo velký ohlas tisku v Evropě i Americe, ženy, které je milovaly, odpověděly útokem.¹² Jejich manželky, sestra a ženské příbuzné vedly vytrvalou partyzánskou válku proti nacistům ve Vídni, v Praze a Berlíně, aby dosáhly jejich vysvobození. Hitler a jeho gestapo byli zaskočeni inteligencí, silou a houževnatostí žen motivovaných láskou, stejně jako byli nacisté hnáni nenávistí.

Semínka Hitlerovy vendety vůči zaniklému habsburskému císařství, mrtvému arcivévodovi a jeho královským sirotkům vyklíčila ještě dřív, než došlo k onomu zasněženému setkání s Habsburky u hotelu Imperial.

Krátce před Hitlerovým narozením v rakouském pohraničním městě Braunau na Innu skonal korunní princ Rudolf. Třicetiletý charismatický dědic habsburského trůnu zemřel vlastní rukou, nebo byl zavražděn. Neobratný pokus vlády celou aféru utulat pravdu dokonale zastřel. Anglický vyslanec mluvil za mnohé, když zvolal: „Je to všechno záhada, záhada, záhada!“¹³ Habsburské impérium, základní pilíř střední Evropy po šest století, se nikdy nevzpamatovalo.¹⁴ Císař František Josef měl jediného syna – Rudolfa. Žádná dcera nebo ženská příbuzná nemohla trůn zdědit. Aby zaplnil nebezpečné vakuum po Rudolfově smrti, císař jako svého následníka zvolil svého nejstaršího synovce, arcivévodu Františka Ferdinanda.¹⁵ Volba to nebyla populární. Arcivévoda byl považován za chodící mrtvolu, chorého introverta, o němž se nepředpokládalo, že bude dlouho žít. Neočekávaný odchod oblíbeného prince Rudolfa ze světa a z očí veřejnosti posunul Františka Ferdinanda do role, která mu kvůli jeho křehké osobnosti neseseděla.¹⁶ Stefan Zweig, nejznámější rakouský spisovatel, napsal, že František Ferdinand postrádá vlastnost, jíž si Vídeň nejvíce cení – osobní kouzlo.¹⁷

Nikdo si neuměl představit, jak by se tento obskurní, drobný, ne-duživý arcivévoda, narozený daleko od Vídně v pronajatém paláci, jednoho dne mohl stát císařem.¹⁸ Matka jej zavrhla několik minut po narození. Zatímco bojoval o každé nadechnutí, vykřikla: „Odneste to pryč! Jestli to nedokáže žít, nechci to vidět!“¹⁹ A odmítání ho provázelo celý život. Kvůli chatrnému zdraví, bídnému vzdělání, nervózní osobnosti a vznětlivosti se z něj stal nejméně oblíbený Habsburk své generace. V rodině známé znalostí cizích jazyků a jezdeckým uměním zápolil s obojím, neměl nic z krásy a půvabu, jimiž se vyznačoval jeho těžce postrádaný bratranec Rudolf.²⁰ Jen jeho pronikavé modré oči připomínaly, že je Habsburk, ale jeho pohled většina lidí vnímala jako nepřístupný.

Ovšem hluboko pod tímto pohledem a drsným zjevem byla bystrá mysl a vize Rakouska a Evropy, jakou si zřejmě žádný jiný státník neuměl představit. V záloze měl jízlivý smysl pro humor i nemalé kouzlo, které se někdy rozhodl použít. Ale on sám a celé Rakousko žili v melancholickém stínu smrti korunního prince.²¹ Jen málo osobností bylo tak milovaným idolem své doby jako charismatický Rudolf. Někteří lidé si myslí, že tíha vysokých očekávání ho mohla přivést na pokraj šílenství a k předčasné smrti. Šok, skandál a prázdnota, kterou za sebou zanechal, Františku Ferdinandovi nijak život neulehčovaly.²²

Zesnulý otec Adolfa Hitlera Alois, bezvýhradný podporovatel habsburské dynastie, Františka Josefa zbožňoval stejně, jako mladší generace zbožňovala Rudolfa.²³ Nezapomněl na dobu, kdy František Josef ještě neseďel na trůně.²⁴ Jeho císařský a královský apoštolský majestát byl císařem od roku 1848 a tvrdošíjně přežil pět mladších dědiců.²⁵ V moderním světě neustálých změn představoval stabilitu a jistotu.²⁶

Alois Hitler strávil celou svou kariéru jako celní úředník v byrokratickém labyrintu habsburského ministerstva financí.²⁷ V životě postrádajícím úspěchy to byl jeho jediný nárok na proslulost. Toto chabé spojení s imperiální habsburskou dynastií mu dodávalo sílu, aby se stal povýšeným tyranem v práci a šikanujícím pedantem doma.²⁸

Nábožně oslavoval narozeniny Františka Josefa, nosil jeho kotlety „tvarované podle nejvyššího císaře pána“ a své děti pravidelně zastrášoval, zesměšňoval a bil.²⁹ Lidi a hodnoty, které Alois Hitler ctil, jeho syn Adolf odmítal. Jako mladý student našel Hitler spřízněnou duši ve svém oblíbeném učiteli na střední škole. Dr. Leonard Pötsch, obskurní rasista a fanatický německý nacionalista, Habsburky a jejich mnohonárodnostní říši neúnavně zesměšňoval. Hitler později o Pötschovi napsal: „Jeho oslnivá výřečnost nás nejen okouzlovala, ale unášela nás dál [...] seděli jsme tam, často planoucí nadšením, někdy dokonce pohnutí k slzám [...] bylo to tehdy, kdy jsem se stal trochu revolucionářem.“³⁰

Ve skutečnosti byl Hitler rebel od základní školy. Ostatní děti šikanoval a pravidelně bojoval s učiteli náboženství, zejména s otcem Salesem Schwarzem. Velmi konzervativní katolická církev a habsburská monarchie jeho dětství byly pro většinu Rakušanů něčím neměnným. Otec Schwarz ho poučoval: „Ve tvém srdci má být ideálem naše milovaná země, náš milovaný habsburský dům. Kdo nemiluje císařskou rodinu, nemiluje církev, a kdo nemiluje církev, nemiluje Boha.“ Hitler se jen smál. Kněz řekl jeho matce, že její syn je „ztracená duše“.³¹ Jako většina Rakušanů i revolucionář bez duše Adolf Hitler věřil, že revoluce není možná, dokud je starý panovník naživu. Reformátoři a revolucionáři se podobně domnívali, že změna bude možná, až se František Josef připojí ke svému synovi a sto dvanácti předkům v Císařské hrobce. Nemyslel si, že jeho synovec František Ferdinand by tomu mohl zabránit. Adolf Hitler se obával opaku. Arcivévodu vnímal jako člověka, který *provede* revoluci – naprosto opačnou – rozprodáním německého Rakouska méněcenným národnostem.³²

Po Rudolfově smrti dával František Ferdinand jen velmi málo najevo, kam chce největší mnohonárodnostní říši střední Evropy vést, ale nápovědou se stala jeho svatba roku 1900. Habsburk s modrou krví si mohl vzít kteroukoli německou princeznu z královského nebo císařského dvora v Evropě. Místo toho se oženil se Slovanou, českou kněžnou, na niž fanatický rasista Hitler nahlížel jako na „podčlověka“, trojského

koně z největší národnostní menšiny císařství.³³ Pro něj bylo toto manželství nehoráznost, příklad šířícího se míšení ras a asimilace ohrožující rakouské Němce. Arcivévoda Hitlerovu nedůvěru ještě posiloval tím, že dával přednost životu nedaleko Prahy a se svou rodinou pobýval ve vlasti své ženy, místo aby využíval svých rakouských paláců.³⁴ Pro Hitlera byl František Ferdinand zrádcem svých německých kořenů, příliš tolerantní k národnostním a náboženským skupinám šířícím svůj jed po Rakousku.³⁵

Po šest století Habsburkové rozšiřovali svou říši nejen meči a válkami, tak oslavovanými v hodinách Dr. Pötsche, ale i v manželských postelích.³⁶ Výsledkem bylo dvanáct různých národů, stovky národnostních skupin, nespočetné náboženské tradice a více než padesát milionů občanů ovládaných Františkem Josefem.³⁷ Tak různorodá nebyla žádná říše na světě.

Strýc Františka Ferdinanda byl ctěn jako hlava státu ve více než desítkách jazyků v tisícovkách školních tříd po střední Evropě. Rakušané a Češi ho ctili jako svého císaře. V Maďarsku, Srbsku, Slovinsku, Dalmácii a Galicii byl jejich králem, v Krakově jejich velkovévodou, v Transylvánii velkoknížetem a v Lotrinsku, Salcbursku, Štýrsku, Korutanech, Slezsku a Modeně jejich vládnoucím vévodou.³⁸ Ať již šlo o titul, historii, tradice, nebo rodinné svazky, osobní loajalita k Františku Josefovi spojovala různorodé kusy jeho habsburské tapiserie do jedné z největších, nejbohatších a nejmocnějších říší světa. Otevřené hranice a různorodost, které prosazovali František Josef a František Ferdinand uvnitř habsburské říše, Hitler zatracoval. Imigranti pro něj byli rakovina, zloději jeho budoucnosti a ničitelé Rakouska. Jejich sociální a ekonomický úspěch se ho dotýkal osobně, protože jeho vlastní sny o kariéře umělce nebo architekta ztroskotaly. Během let strávených ve Vídni došel k přesvědčení, že imigrace zaplavuje a pohlcuje německý lid, jazyk a kulturu. Pro Hitlera hrozilo míšení ras, kultur, jazyků a náboženství marginalizací rakouské německé populace tím, že se stane menšinou ve vlastní zemi.³⁹ Jeho spolubydlící vzpomínal: „Jeho zuřivost se obrátila proti státu samotnému,

této slátanině deseti nebo dvanácti nebo bůhví kolika národů, které ty habsburské sňatky spojily.⁴⁰

Habsburská Vídeň Hitlera utvrzovala v přesvědčení, že německé Rakousko mohou před přílivem imigrace a asimilace zachránit jen politické zemětřesení nebo válka. Císař František Josef se zdál být k tomuto nebezpečí slepý, ale alespoň si vzal Němku, dobrou bavorskou princeznu. Nikoli tak jeho nepopulární následník.⁴¹ Sňatek Františka Ferdinanda s českou kněžnou z něj učinil nejnenáviděnějšího Habsburka v očích Adolfa Hitlera.⁴² Desetiletí předtím, než se u něj objevily náznaky antisemitismu, který ho pohltil ve Vídni, to byli čeští spolužáci, nikoli Židé, kteří se stali objektem jeho mladistvého opovržení.⁴³ V jeho mysli potvrdil arcivévodův sňatek jeho podezření, že František Ferdinand a jeho česká žena stáli za poslovanštváním, marginalizací a destrukcí německého Rakouska.⁴⁴

Arcivévoda byl členem konzervativní, s tradicí spjaté rodiny, nepravděpodobný reformátor, a ještě nepravděpodobnější mírotvůrce. Byl to voják, neblaze proslulý zabíjením stovek tisíc zvířat na svých cestách po čtyřech kontinentech.⁴⁵ Ale přece měl vizi světového míru a plán, jak toho dosáhnout. Arcivévoda patřil k několika málo šlechticům, kteří cestovali do Ameriky. Tam viděl národnostní rozrůzněnost jako sílu, studoval a uznával genialitu federálního systému vlády Spojených států a spolu se svou ženou měl v Americe blízké osobní přátele.⁴⁶ Ve své řeči, kterou si připravoval k nástupu na trůn, napsal:

Přejeme si přistupovat se stejnou láskou ke všemu lidu monarchie, ke všem třídám a oficiálně uznaným náboženstvím. Vysocí nebo nízcí, chudí nebo bohatí, všichni si před trůnem budou rovni. [...] Protože všichni lidé pod naší vládou budou mít stejná práva účastnit se společných záležitostí monarchie, rovnost vyžaduje, aby každému z nich byl zaručen národní rozvoj v rámci společného zájmu monarchie, a všechny národnosti, všechny třídy, všichni obyvatelé budou mít možnost tam, kde tomu tak ještě není, na základě volebních zákonů hájit svoje zájmy.⁴⁷

Dlouholetý arcivévodův pobočník napsal: „Něco ve Františkovi Ferdinandovi ho pozvedalo nad jiné Habsburky, včetně starého císaře; osvobodil se od tradičních postupů [...] chopil se problémů po svém [...] zabýval se novými otázkami [...] měl k tomu schopnosti i zkušenosti, kdekoli na ně narazil, v úřadu nebo mimo něj.“⁴⁸

Mnozí lidé mimo Rakousko Františka Ferdinanda vnímali jako reprezentanta nadějně, mírové budoucnosti. Patřil k nim i císař Německa, země, kterou Adolf Hitler nejvíce obdivoval. Princezna Viktorie Luisa, dcera císaře Viléma II., napsala, že její otec nikdy nepochopil, proč tolik Rakušanů nerozumí moudrosti Františka Ferdinanda ve smyslu náboženské a politické tolerance v setkávání „různých národností“ jeho „mnohonárodního státu“ alespoň „z poloviny“.⁴⁹

Za Lamanšským průlivem napsal William Cavendish Bentick, vévoda z Portlandu a člen soukromé rady britské vlády a bratranec královny Marie, svému rakouskému příteli:

Mezi roky 1900 a 1910 pokračoval uvnitř země neustálý boj, během něhož se arcivévoda pustil do ohromného zápasu za oživení státu [...] a postupně tyto myšlenky prosazoval v Rakousku, kde našel nadšené následovníky, ochotné pomoci přebudovat starý stát takovým způsobem, aby každý národ v jeho hranicích dostal „své místo na slunci“ [...] jeho jediným cílem v životě byl mír, jeho politika byla nesmírně konstruktivní a jeho největší radostí bylo zkrášlovat všechno, s čím přišel do styku. Jeho pevným odhodláním bylo usilovat o vyšší úroveň života pro všechny lidi a zjednat vnitřní mír díky jednání se všemi s nejvyšší možnou spravedlností.⁵⁰

František Ferdinand nebyl idealista, ale realista, který si uvědomoval, že vzednutí vlny nacionalismu by mohlo rozpoutat etnické násilí a „Rassenkrieg“ – apokalyptickou rasovou válku mezi národnostními skupinami. Taková válka by zničila nejen habsburskou říši, ale celou Evropu.

Trpké roky ve Vídni Adolfa Hitlera přesvědčily o tom, že rasová válka je nejen nevyhnutelná, ale i očištná a žádoucí.⁵¹ Čím dříve přijde, tím lépe, myslel si. Teprve až bude Rakousko zničeno, Německo osvobozeno od cizích vlivů, až ti, které považoval za méněcenné, budou vyhnáni, zotročeni nebo zničeni, dosáhne Německo své plné velikosti. Když se Hitler dozvěděl o zavraždění arcivévody 28. června 1914, padl na kolena, děkoval Bohu a rozplakal se štěstím. Téměř nikdo si tehdy nemyslel, že vražda v Sarajevu zažehne válku. Ale Hitler si byl jist, že válka, za kterou se modlil, je blízko.⁵² Věřil, že díky smrti mírotvůrce, jehož nade všechny nenáviděl, je válka nevyhnutelná. Ta přišla o měsíc později ve stejný den a hodinu, když došlo k vraždě.

KAPITOLA DRUHÁ

UMĚLEC, ARCIVÉVODA A CÍSAŘ

„Žil jsem v palácích představivosti.“ – ADOLF HITLER

„Pšt! Buďte zticha. Císař je po smrti, ale ještě to neví.“
– POPULÁRNÍ VÍDEŇSKÝ VTIP
na začátku 20. století

„K Vídni chovám nezdolnou náklonnost, ale znám její pro-
pasti.“

– SIGMUND FREUD

Jako osmnáctiletý zběhlý středoškolák nasedl Hitler roku 1907 na vlak z domovského města Lince.⁵³ Navzdory rychlosti a výkonnosti c. k. rakouských státních drah byl jeho výlet poklidný. Byl to vlak, který nabládal a vykládal mléko, zboží a lidi ve městech a vesnicích podél meandrující řeky Dunaj. Hitler nespěchal. Měl s sebou kufr plný knih a sny o nadcházejících úspěších umělce nebo architekta. Nepochyboval, že na něj v hlavním městě mocné habsburské říše čeká úspěch.⁵⁴

Osmdesát kilometrů od svého cíle parní lokomotiva zpomalila a zastavila ve vesničce Pöchlarn. Na pahorku tam stojí zámek Artstetten, místo dětství třiáctýřicetiletého arcivévody Františka Ferdinanda d'Este, dědice královského a císařského trůnu. Hitler nemohl z okénka svého kupé třetí třídy arcivévodu ani jeho ohromující hrad spatřit. Horečně neklidný arcivévoda tu stejně pobýval jen málokdy. Byl nepřetržitě na